

Pedagogisch beleidsplan

kinderdagverblijf

Prinses Irene

Onderdeel van IJsterk Kinderdagverblijven **IJsterk**

Januari 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	
<i>Kinderopvang met karakter</i>	pag. 3
1. Visie op opvoeden	pag. 6
2. Emotionele veiligheid	pag. 7
3. Ontwikkelen persoonlijke competenties	pag. 11
4. Ontwikkelen sociale competenties	pag. 18
5. Normen en waarden overbrengen	pag. 19
6. Samenwerken met anderen	pag. 21
7. De groepen	pag. 23
Tot slot	pag. 24
Bijlage: drie-uursregeling	

Inleiding

Kinderopvang met karakter

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Kinderdagverblijf Prinses Irene. Dit beleidsplan baseert zich op het pedagogisch visie beleid van IJsterk kinderdagverblijven. Het laat zien hoe er binnen de dagelijkse praktijk van Kinderdagverblijf Prinses Irene vorm en uitvoering wordt gegeven aan ons pedagogisch handelen.

De geschiedenis van Kinderdagverblijf Prinses Irene is in 1920 begonnen als zogenaamde Bewaarplaats voor het Gezonde kind. Met bijna 100 jaar is er vanzelfsprekend een rijke geschiedenis. Sinds 27 jaar is Prinses Irene gevestigd aan de Nassaukade 62.

Omdat wij een huiselijke sfeer en dat iedereen zich prettig voelt bij ons, belangrijk vinden, besteden we hier veel aandacht aan in het pand zelf. We hebben frisse lichte kleuren, er hangen veel kunstwerken van de kinderen, en ook hangen er foto's van de kinderen en van de activiteiten die we met elkaar doen. De groepsruimtes zijn gezellig ingericht met veel aandacht voor een warme uitstraling.

De zes gezamenlijke basis criteria die onze kinderdagverblijven van IJsterk met elkaar verbinden en staan voor kinderopvang met karakter hebben wij, op kinderdagverblijf Prinses Irene, op de volgende manier invulling gegeven:

1. Krachtig pedagogisch concept

Bij Prinses Irene willen wij een **veilige omgeving zijn voor kind en ouder**.

- Onze kerntaak is dat wij ervoor zorgen dat kinderen zich optimaal ontwikkelen in hun eigen tempo en vanuit een veilig gevoel; Het is een bekend feit dat kinderen zich hierin het beste ontwikkelen.
- Bij Prinses Irene staat emotionele veiligheid en geborgenheid voorop. Wij gaan ervan uit dat kinderen zich van nature ontwikkelen, maar dat de dagelijkse omgeving een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling.
- Wij bieden een stimulerende omgeving waarin kinderen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen en waar we rekening houden met hun eigenheid, karakter, aanleg, talenten en capaciteiten.
- Wij streven ernaar dat ieder kind zich ontwikkelt tot een persoon met zelfvertrouwen, dat anderen respecteert, voor zichzelf op kan komen, keuzes kan maken en sociaalvaardig is.

-We halen onze inspiratie bij verschillende pedagogen vandaan, zoals Solter, Montessori, Gordon, Reggio Emilia en zeker ook Pikler op de babygroepen

-Op de peutergroepen werken wij met dagritmekaarten.

2. Creativiteit met boordevol activiteiten; kunst en muziek

-We hebben een eigen zintuigen-atelier met onze kunstenaar Marijke, geïnspireerd op de visie van Montessori.

-We werken met MEMO (memorable momenten), de muzikanten van het Conservatorium. Zij bezoeken regelmatig ons kinderdagverblijf voor een interactieve kennismaking met muziek en de verschillende instrumenten.

-We werken met thema's op elke groep. Themagericht werken houdt in dat er op allerlei manieren met het onderwerp wordt gewerkt; kinderen leren woorden rondom dit thema, er worden veel liedjes gezongen, er worden speciaal boeken bij gezocht om veel voor te lezen, er wordt geknutseld, en er worden passende spelletjes bij gehaald. We kijken altijd naar de samenstelling van de groep, waar zijn de interesses, hoe sluiten we aan op elke leeftijdsfase.

3. Aandacht voor gezonde leefstijl

Kinderdagverblijf Prinses Irene heeft een échte kok. Shirley kookt om de week elke dag een heerlijke en gezonde verse warme maaltijd. We leren de kinderen de ingrediënten, veel verschillende smaken en de structuren van het voedsel.

In de week dat Shirley niet kookt, eten de kinderen dagelijks een gezonde broodmaaltijd, bestaande uit vers brood dat wordt gebracht door de buurtbakker en divers (en vaak biologisch) beleg. Ook eten we in deze week vaak een eitje erbij, een komkommer/tomaat salade, soep of een pastasalade.

Verder staat er elke dag vers fruit op het menu, volkoren crackers of maiswafels. De kinderen drinken biologische melk, water of thee.

4. Vaste pedagogisch medewerkers (pm-ers) op de groep, ervaren teams

Kinderdagverblijf Prinses Irene werkt met een ervaren, stabiel en vast team.

Veel pedagogisch medewerkers werken al jaren op ons kinderdagverblijf. Ook zorgt dit voor continuïteit op de groep; er staan vaste gezichten op de groepen, die de kinderen en ouders goed kennen. Ook dat draagt bij aan een vertrouwde en veilige sfeer. De pedagogisch medewerkers zijn er 100% voor de kinderen en hebben geen andere taken zoals bijvoorbeeld roosterplanning.

5. Eigen betrokken manager op het kinderdagverblijf

Manager Chris Beek werkt al tien jaar bij Prinses Irene. Ze is zeer betrokken, kent alle kinderen en heeft goed contact met de ouders. Zij is een vast aanspreekpunt voor ouders en medewerkers.

6. Karakteristieke pand met mooie buitenruimtes

Kinderdagverblijf Prinses Irene is gevestigd in een ruim en licht pand. Het is speciaal als kinderdagverblijf ontworpen. De grote buitenruimte is een oase van rust in de stad. We hebben een afgeschermd tuin van 400 m² ingericht met groen, speeltoestellen, fietsjes, zand- en waterbak en nog veel meer. Wij streven er naar elke dag naar buiten te gaan. Daarnaast hebben we een apart babyterras, waar de allerkleinsten onbelemmerd en veilig kunnen spelen. Hier hebben we ook onze buitenslaaphuisjes.

Met dit pedagogisch beleid geven wij ouders inzicht in onze pedagogische visie en hoe we daaraan vormgeven in de praktijk. Verder is het pedagogisch beleid een richtlijn voor de pedagogisch medewerkers.

Onze visie wordt aan de hand van de vier pedagogische basisdoelen, zoals beschreven in de Wet kinderopvang, vertaald naar de dagelijkse gang van zaken.

Deze doelen zijn:

- Fysieke en emotionele veiligheid.
- Ontwikkelen persoonlijke competenties
- Ontwikkelen sociale competenties
- Waarden en normen overbrengen

Uiteraard is een goed contact met ouders belangrijk. In hoofdstuk 7 staat de samenwerking met ouders omschreven. Ook staat er de samenwerking met andere instanties (onder andere het consultatiebureau en de scholen) vermeld. In het laatste hoofdstuk leest u over de groepsgrootte, de groepsopbouw in leeftijd en stamgroepen. Ook wordt het vier-ogen-en-oren-beleid uitgelegd. Dit pedagogisch beleid is geschreven en besproken met teamleden en is ter advies aangeboden aan de oudercommissie.

Hoofdstuk 1. Visie op opvoeden

Ieder kind is anders en bijzonder! Stoer, verlegen, bedachtzaam, roekeloos, groot of klein, bij Prinses Irene kan een kind zichzelf zijn.

Omdat de kinderen een (groot) deel van de week bij ons doorbrengen, beïnvloeden wij door onze manier van werken, voor een deel hun ontwikkeling. Wij zien onszelf als mede-opvoeders naast de ouders. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de opvoeding ligt bij de ouders.

Het grote verschil met de opvoeding thuis is dat wij aan 'groepsopvoeding' doen en daardoor soms anders handelen en reageren dan de ouders. De kinderen komen hier meestal voor het eerst van hun leven in een groep en zien dan dat er nog andere waarden, normen en regels zijn dan die van hun eigen ouders en van hun directe omgeving. Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren om rekening met elkaar te houden, naar elkaar luisteren, elkaar helpen en leren om op te komen voor zichzelf in de grote groep. Door het groepsverband, leren kinderen van elkaar. Door met leeftijdsgenoten te spelen kunnen zij sociale en communicatieve vaardigheden oefenen en zich op emotioneel gebied ontwikkelen.

Een kind is rijk aan capaciteiten en creatieve vermogens en met een sterke wil tot ontdekken, zoeken naar betekenissen, verbanden en de zin der dingen. Hiervoor zijn zij, naast de pedagogische medewerkers, aangewezen op hun groepsgenoten. Voor de ontwikkeling van alle vaardigheden, hebben kinderen ook een zekere ruimte nodig. Pedagogisch medewerkers brengen balans aan tussen het stimuleren en het begrenzen hiervan.

Wij nemen kinderen serieus en geven hun alle ruimte voor het uiten van hun emoties. Wij willen een gelijkwaardige relatie met de kinderen opbouwen. Wij luisteren naar de verhalen van de kinderen en tonen oprechte belangstelling en interesse. Wij zijn ons bewust dat wij een voorbeeldfunctie naar de kinderen hebben en zijn daarom alert op ons eigen gedrag en handelen. Wij vinden het belangrijk dat de kinderen van ons op aan kunnen en daardoor is consequent gedrag en handelen nodig. Het is voor de kinderen onduidelijk wanneer de ene keer iets wel mag en de andere keer niet.

Wij laten ons inspireren door verschillende pedagogen. We volgen Montessori als het gaat om eigen ontwikkeling en zelfstandigheid (leer het mij zelf doen), we zien het huilen van een kind als Solter (we nemen emoties serieus, daardoor wordt het kind erkend in emotie en kan het kind ontladen. Huilen heeft een functie), en de babygroepen handelen vaak in de geest van Pikler. Typisch voor deze visie is een groot respect voor ieders eigen ritme en de balans tussen tijd waarin het kind een op een wordt verzorgd en de tijd waarin het kind zelfstandig zijn gang kan gaan. En ook Gordon (gaat uit van gelijkwaardige relaties en actief luisteren) en Reggio Emilia (gaat uit van het competente kind, in plaats van thema's kijken we wat het kind aangeeft en van daaruit verder, wel binnen de grenzen), zijn bekend bij ons.

Hoofdstuk 2. Emotionele veiligheid

Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich goed en heeft energie om te leren en zich te ontwikkelen.

Belangrijke pijlers voor het bieden van emotionele veiligheid zijn:

- Hechting/responsiviteit
- Vertrouwde gezichten
- Voorspelbaarheid en invulling van het dagritme
- Inrichting van de fysieke omgeving
- De wijze waarop kinderen benaderd worden.

HECHTING/RESPONSIVITEIT

- We bieden elk kind en ouder een warm welkom. Het kennismakingsgesprek is het moment om elkaar te leren kennen. Tijdens dit gesprek wisselen we informatie over het kind en het kinderdagverblijf uit.
- De wenperiode is volledig ingericht op het opbouwen van de vertrouwensband tussen het kind, de pedagogisch medewerker en de ouders.
- Belangrijk is de hechting die vervolgens ontstaat met het kind. Een goede hechting staat aan de basis van de emotionele veiligheid.
- Een belangrijke voorwaarde voor hechting en welbevinden is een hoge mate van responsiviteit bij de pedagogisch medewerker. In de groepen wordt een groot beroep hierop gedaan. We kijken waar de behoefte en belangstelling ligt en gaan uit van het natuurlijke ritme van de baby. Kinderen worden vaak ook gewoon gedragen, op de schoot genomen, omdat ze daar behoefte aan hebben. Hiermee voorzien we ze in een basisbehoefte en zorgen we voor een veilig gehecht kind.
- We hebben ook een zorgvuldige wenperiode van het kind op de babygroep als hij/zij 1,5 jaar is en naar de peutergroep gaat of zij-instroomt bij de verticale groep. Deze wordt goed voorbereid en ingevuld met het team. Er is een overgangsgesprek en twee weken worden gebruikt door de PM om samen met het kind te wennen op de nieuwe groep.

VERTROUWDE GEZICHTEN

Elke groep op het kinderdagverblijf heeft drie vaste pedagogisch medewerkers. Iedereen werkt al jarenlang bij ons kinderdagverblijf. Het team heeft veel kennis en ervaring. Dit zorgt voor een fijne sfeer die gevoeld wordt door het kind, ouders en het team. In geval van ziekte of verlof van de pm-ers streven wij naar het inzetten van een vaste invalkracht, die altijd naast een vaste medewerker werkt. In ons kinderdagverblijf hebben we twee inval-medewerkers zonder vaste groep. Zij kunnen op alle groepen werken.

Er is veel communicatie en overdracht tussen de ouders en het team. We kennen situaties thuis en denken mee in opvoedvragen.

DAGRITME

We hebben verschillende leeftijdsgroepen:

- twee babygroepen in de leeftijd van 0 tot 1,5 jaar*.
- twee horizontale groepen: kinderen van 1,5 tot 4 jaar.
- en twee verticale groepen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar.

** in overleg met de pedagogisch medewerkers, ouders en manager kan het voorkomen dat een kind jonger start op de peutergroep of zij-instroomt op de verticale groep. Dit wordt per kind en per situatie vooraf goed met elkaar afgestemd. Belangrijkste is dat het kind er klaar voor is, zowel fysiek als sociaal. Daarnaast kijken we naar de dynamiek op de groep in combinatie met de extra aandacht die het vraagt van het team.*

Er zijn vaste tijdstippen voor het brengen (van 7.30 uur tot 9.30 uur) en het halen van de kinderen door hun ouders tot 18.30 uur.

- Om 9.30 uur starten we met het dagprogramma. We beginnen met fruit eten en zitten rustig aan tafel en praten met de kinderen. Een goede start van de dag geeft veiligheid.
- We werken met een vast dagritme van eet-, slaap- en speeltijden. Dit geeft kinderen houvast en voorspelbaarheid. Structuur geeft rust en geborgenheid. Het vaste dagritme geeft een goede afwisseling van activiteiten, spelen en slapen/rusten.
- De peutergroepen werken met dagritmekaarten. Dit zijn kaarten met plaatjes erop die een activiteit of gebeurtenis van de dag aangeven. Zo maken we de dag overzichtelijk en voorspelbaar, en draagt bij aan het gevoel van veiligheid.
- Op het kinderdagverblijf zijn de kinderen bezig met activiteiten, binnen of buiten spelen. Hiermee doen ze veel indrukken op. Het is een stuk drukker dan thuis. Slapen is daarom belangrijk om al die indrukken te verwerken. Kinderen slapen in bedjes met een veiligheidskeurmerk. De jongste baby's kunnen daarnaast ook slapen in de box of hangwieg op de groep. Wat betreft de hangwieg hanteren wij de volgende duidelijke richtlijnen:
 - alleen voor kinderen jonger dan 6 maanden, mits ze nog niet kunnen draaien.
 - het materiaal van de hangwieg is goed luchtdoorlatend materiaal. We controleren dat een kind voldoende ademruimte heeft, mocht hij/zij haar hoofd draaien in de hangwieg.

Zowel de baby's als de peuters slapen in een eigen bedje met hun eigen beddengoed.

- Voor de jongste baby's geldt dat zij in hun eigen ritme slapen. Opbouwend naar structureel twee keer per dag op vaste tijdstippen (dit is meestal vanaf 8 á 9 maanden). Daarna afbouwend naar één keer per dag in de middag.
- Wij bieden de baby's op de babygroepen ook de mogelijkheid om buiten te slapen, in onze bekende buitenslaaphuisjes. Deze staan in direct zicht van de PM's op het babyterras. In de buitenlucht bouwen baby's meer weerstand op. De ervaring leert dat kinderen het erg fijn vinden om hier te slapen.
- Baby's slapen conform het 'protocol veilig slapen en wiegendoodpreventie tijdens kinderopvang'. De preventieve maatregelen zijn bekend bij onze medewerkers. Wij leggen baby's op hun rug te slapen. Ze slapen in katoenen slaapzakjes of de bedjes worden kort opgemaakt met een goed ingestopte laken en deken. De PM's gaan iedere 10 minuten in de slaapkamer kijken.
- Vanaf de peuterleeftijd zijn er vaste slaaptijden van 13.00 – 15.00 uur. In overleg met de ouders wordt de behoefte aan rust per kind vastgesteld. Ondanks de individuele slaapbehoefte van een kind is het slapen een sociaal gebeuren. De kinderen kleden zich gezamenlijk uit en zij gaan met elkaar naar de slaapkamer.
- Oudere peuters die niet meer naar bed gaan, bieden wij wel een rustpauze aan van een uur op een matrasje op de peutergroep boven. Op een dag zijn er veel prikkels te verwerken voor de kinderen, wij geloven erin dat een uurtje rusten met een lage prikkelverwerking ten gunste werkt voor het kind.

INRICHTING VAN DE FYSIEKE RUITES

- De groepsruimtes zijn huiselijk, uitnodigend en veilig ingericht.
- We streven naar een goede balans tussen rust en uitdaging bij de inrichting. Er zijn actieve speelhoekjes, maar ook rustplekken op de groep.
- Ons speelgoed aanbod is gevarieerd en sluit aan op de behoeftes, leeftijden en ontwikkelingsfasen van de kinderen.

HOE BENADEREN WE DE KINDEREN

- Elk kind wordt altijd enthousiast begroet en er wordt veel geknuffeld met de kinderen.
- Bij emotionele veiligheid hoort ook het accepteren en respecteren van elkaar. We leren de kinderen naar elkaar te luisteren, elkaar te helpen en elkaar geen pijn te doen. Bij ruzietjes begeleiden de pedagogisch medewerkers de kinderen.
- Op iedere groep zijn regels waar de kinderen zich aan moeten houden. De pedagogisch medewerkers stellen duidelijke grenzen waarbij ze de kinderen in hun waarde laten. Binnen deze grenzen kunnen de kinderen zichzelf zijn.
- Wij houden rekening met het feit dat ieder kind anders is: de een is verlegen, de ander temperamentvol. We leren kinderen emoties te herkennen en benoemen. Kinderen kunnen ook van elkaar leren. Niet alleen tijdens het spelen, maar ook tijdens een moment van blijdschap of verdriet. We leggen uit waarom een ander kind verdriet heeft.

MENTORSCHAP

Ieder kind heeft een vaste mentor; dit is een pedagogisch medewerker, die werkt op de groep van het kind en specifiek de ontwikkeling van het kind volgt. De mentor bespreekt de ontwikkeling van het kind met de ouders. Tevens is de mentor aanspreekpunt voor de ouders bij vragen over de ontwikkeling en welbevinden van het kind.

Bij kinderdagverblijf Prinses Irene heeft de mentor de volgende taken:

- Elk kind wordt gekoppeld aan een vaste pm-er, dit is haar of zijn mentor;
- De mentor is tevens het 'vaste gezicht';
- De mentor volgt de ontwikkeling van het kind;
- Dit doet zij middels de KIJK! observatiemethode;
- De mentor is vast aanspreekpunt voor de ouders, daaraan gekoppeld doet zij het kennismakingsgesprek en de oudergesprekken;
- De mentor bespreekt periodiek de ontwikkeling van het kind met de ouders. Dit is gekoppeld aan de registraties van de KIJK! observatiemethoden en de gesprekken hierover zijn als het kind 10 maanden, 22 maanden, 34 maanden en 38 maanden is;
- De mentor is verantwoordelijk voor het invullen van het Amsterdams Uniform Overdrachtsformulier in kader doorgaande lijn naar basisschool en BSO;
- Ouders worden tijdens het kennismakingsgesprek geïnformeerd wie de mentor van hun kind is.

VASTE GEZICHTEN

Een vaste pedagogisch medewerker biedt sociaal-emotionele veiligheid aan een baby. De medewerker weet hoe de baby zich ontwikkelt, waar de baby gestrest van raakt en weet waar de baby behoefte aan heeft.

Een vast gezicht is een criterium bij de opvang van nuljarigen.

Het aantal vaste gezichten voor nuljarigen is vanaf 1 januari 2018 van drie naar twee vaste gezichten gegaan.

Vanaf de leeftijd van 1 jaar, krijgt het kind drie 'vaste' gezichten.

Als het kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal één vast gezicht van het kind op de groep. Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken, naast de 'vaste' gezichten.

De vaste gezichten worden bepaald per kind en niet op groepsniveau.

In het geval van ziekte, verlof of andere redenen, dat een vaste medewerker niet aanwezig is, zetten we altijd een vaste invalmedewerker in, die bekend is bij de kinderen, de ouders en de gang van zaken kent op de groep en bij Prinses Irene.

Hoofdstuk 3. Ontwikkelen persoonlijke competenties

We ondersteunen en stimuleren het kind daar waar nodig en bieden de kinderen hierdoor de mogelijkheid zich op alle onderdelen van hun ontwikkeling te kunnen ontplooiën: de emotionele, de creatieve, de sociale, de motorische en de cognitieve ontwikkeling.

Belangrijke pijlers voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties zijn:

- Uitgaan van het kind zelf als individu in de groep
- Het kind met respect behandelen
- Voorwaarden creëren voor de motorische ontwikkeling
- Stimuleren van de zelfstandigheid
- Begeleiden van de taalontwikkeling
- Hoe gaan we om met zindelijkheid
- Stimuleren van de fantasie en creativiteit

UITGAAN VAN HET KIND ZELF ALS INDIVIDU IN DE GROEP

Hoewel de kinderen bij ons altijd in een groep zitten benaderen en zien we hen zoveel mogelijk als individuen. Dit begint al 's morgens bij het binnenkomen. Als we zien dat een kind nieuwe kleren aan heeft, zijn haren anders zijn, verdrietig binnenkomt of vol van een gebeurtenis is dan luisteren we daarnaar en zeggen we er iets over.

Wij werken niet met een vast gestandaardiseerd programma-aanbod. Wij gaan in op wat de kinderen aangeven. Wij hebben daarvoor genoeg kennis, vaardigheden en materialen in huis om op hun vraag in te gaan. Als een kind geen zin heeft om naar buiten te gaan of mee te doen met een activiteit dan hoeft dat niet. Als we merken dat dit vaker voor komt dan kijken we wel wat daar achter zit: geen zin, geen interesse, niet kunnen, eng vinden... en kijken of we daar iets mee moeten doen.

Wij dwingen kinderen niet om iets op te eten of te drinken als ze dat echt niet lusten of willen. Wij gaan in geen geval een machtsstrijd met ze aan. Als een kind aangeeft dat hij genoeg heeft gegeten dan mag hij stoppen. Wel stimuleren we een kind altijd te proeven, maar als een kind iets echt niet lust dan laten we dat en proberen het later (na een paar weken) nog eens om te kijken of zijn smaak misschien veranderd is.

We stimuleren kinderen wel om hun korsten van het brood op te eten. Als ze nog een tweede of derde boterham willen dan moet de vorige helemaal op zijn.

Wij brengen kinderen naar bed als ze aangeven dat ze moe zijn. Zeker in de babygroep en de verticale groep proberen we zoveel mogelijk het eet- en slaapritme van het kind zelf aan te houden. In de peutergroep slapen we tussen 13.00 en 15.00 uur. De oudste peuters die niet meer slapen, rusten op de groep op een stretcher met/zonder boekje.

Het opruimen van speelgoed doen we zo veel mogelijk met z'n allen. Het is gezelliger en het gaat sneller om het met elkaar te doen en kinderen leren op deze manier dat het ook hun verantwoordelijkheid is om de ruimte weer op orde te krijgen.

HET KIND MET RESPECT BEHANDELEN

-Wij zien kinderen als volwaardige personen en benaderen en behandelen hen daarom serieus.

-Als kinderen iets vertellen -hoe jong ze ook zijn- dan luisteren wij en besteden daar aandacht aan. We praten niet terug in een brabbel of kindertaaltje. Als een kind stottert laten we het rustig uitpraten en vullen we niet de woorden voor hem in. We lachen kinderen ook niet uit als ze woorden of zinnen verbasteren.

-Als een kind aangeeft graag alleen met iets te spelen dan mag dat. Kinderen hoeven niet de hele dag alles te delen of samen met anderen te spelen.

-Als we kinderen iets verbieden zeggen we niet alleen "nee" tegen ze, maar we zeggen juist wat ze wel mogen. Natuurlijk leggen we ook uit waarom iets niet kan of mag. Als een kind iets doet wat niet mag (bijvoorbeeld bijten) dan zoeken we uit wat daar achter zit, tonen daar begrip voor maar verbieden het voor een volgende keer. We keuren het gedrag af, niet het kind.

OBSERVATIEMETHODE

We werken momenteel met de observatiemethode baby-en peuterestafette. In de loop van 2018 gaan we over naar de KIJK! methode. We doen dit omdat KIJK! een observatie-instrument is waarmee het ontwikkelingsverloop van jonge kinderen van 0 tot 12 jaar op diverse ontwikkelingsgebieden over langere tijd kan worden geobserveerd en geregistreerd.

Het doel van het KIJK! is een observatie- en registratie-instrument voor pedagogisch medewerkers waarmee zij de totale ontwikkeling van jonge kinderen over langere tijd in beeld kunnen brengen en een daarop afgestemd activiteitenaanbod kunnen realiseren. In het systeem staat aangeven wat de ontwikkelingslijnen op een bepaalde leeftijd zijn; je kunt dus snel zien of een kind de 'normale' ontwikkelingslijn volgt, voor is of achter loopt in een ontwikkelingsgebied.

De KIJK! methode hanteren we zowel voor de baby's als voor de peuters, bij de baby's zijn er minder ontwikkelingsgebieden, die geregistreerd moeten worden. Zo hebben de peuters meer ontwikkelingsgebieden, zoals zelfredzaamheid, geletterdheid.

De registraties zijn gekoppeld aan het oudergesprek.

DOORGAANDE LIJN

Vanaf januari 2018 werkt IJsterk Kinderdagverblijven in het kader van de doorgaande lijn naar de basisschool en de bso met een overdrachtsformulier om zo de ontwikkelingslijn van het kind te blijven volgen en over te dragen naar het basisonderwijs en de bso. Ook de kinderdagverblijf Prinses Irene werkt samen met de basisscholen in de buurt. Zij hebben regelmatig contact met elkaar waarin zij de doorgaande leerlijn met elkaar afstemmen. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de kinderen een makkelijkere doorstroming van het kinderdagverblijf naar de basisschool en/of bso ondervinden. Omdat de kinderen naar verschillende basisscholen in de buurt gaan, is er niet met elke basisschool een samenwerking. Maar ook naar deze basisscholen wordt het overdrachtsformulier doorgegeven.

Hierbij werken wij met het Uniform Amsterdams Overdrachtsformulier. Dit formulier is ontwikkeld door de gemeente Amsterdam, speciaal voor de kinderdagverblijven en voorscholen. Het formulier wordt aan de ouders meegegeven.

Kinderdagverblijf Prinses Irene werkt samen met diverse basisscholen in de buurt.

VOORWAARDEN CREËREN VOOR DE MOTORISCHE ONTWIKKELING

BIJ DE BABY'S:

Bij de juiste voorwaarden ontwikkelt een kind zich in principe vanzelf, in zijn eigen tempo. De voorwaarden scheppen wij op de volgende manier:

- we zorgen voor een rustige groep, met niet te veel prikkels, met veel bewegingsruimte, waardoor de kinderen kunnen onderzoeken en verkennen.
- we volgen de ontwikkeling van het kind, natuurlijk stimuleren wij het kind wel. We leggen baby's in verschillende houdingen neer, dus op hun rug, maar ook op hun buik op een kleedje op de grond, dit geeft een baby de kans zich optimaal te ontwikkelen, leren rollen, bewegen, grijpen naar speeltjes etc.
- zichzelf optrekken of voorzichtig lopen langs de randjes kunnen kinderen leren in onze verhoogde box. Kinderen die willen lopen maar het nog niet zelfstandig kunnen, nemen we of aan de hand of we zetten ze achter een loopwagen. Daarnaast kunnen ze naar hartenlust spelen met divers speelmateriaal, het keukentje, de zandbak op de gang etc.
- we gebruiken geen wipstoeltjes, alleen de fijne babybjorn voor de kleintjes, en dan slechts voor korte tijd, bijvoorbeeld om een fruithap te geven. Een baby kan zich in een wipstoeltje niet vrij bewegen.
- en natuurlijk genieten baby's bij ons ook van persoonlijk contact en individuele aandacht. Ze worden geknuffeld, we zingen liedjes voor ze, kijken in een boekje, of geven speeltjes die bij de ontwikkelingsfase passen (rammelaar, voelboekjes, babygym, veel eenvoudige huishoudelijk materiaal, zoals bakjes stapelen, flesjes gevuld met rijst). Op alle momenten wordt hiermee de fijne motoriek ontwikkelt, en ook krijgen zij al snel een potlood in de hand om te tekenen.
- Door te kijken, te voelen, te horen en te proeven leren baby's. Zij maken gebruik van hun zintuigen om van alles te weten en te leren ontdekken. Het zien alleen is vaak niet genoeg, ze moeten het ook kunnen voelen en pakken om zeker te weten dat het bestaat. Ze leren de omgeving kennen door alles in hun mond te steken, te voelen en te proeven. Om dit te stimuleren hebben we speelgoed van verschillende materialen: plastic, hout, stof, hard, zacht, geribbeld, met of zonder geluid.

BIJ DE DREUMESSEN/PEUTERS

Dreumesen en peuters hebben nog meer behoefte om te bewegen, te klimmen en te rennen. Daarom gaan we veel naar buiten. In de tuin kunnen ze fietsen, ballen, rennen, verstoppertje spelen in de struiken, glijden van de glijbaan, in de zandbak spelen, spelen met water en zand met goed weer etc. Soms gaan de groepen ook erop uit naar het Westerpark, de speeltuinen in de buurt en de kinderboerderij. Ze zien daar de dieren, kunnen nog meer rennen en in de speeltuin leren schommelen en klimmen op nog meer verschillende speeltoestellen.

In de wintermaanden organiseren de groepen regelmatig bewegingsspelletjes en peutergym of gaat de muziek aan voor dansen.

Bij het binnenspelen stimuleren we meer de fijne motoriek van de kinderen. Zo maken we met de blokken hoge torens of bouwen een kasteel. Met de duplo of het gewone lego maken we kleinere bouwwerken. In de poppenhoek kunnen kinderen de poppen aan- en uitkleden. Bij het verven, tekenen en plakken leren we kinderen hoe ze potloden, krijtjes en penselen vast moeten houden, hoe ze stukjes papier of stof ergens op moeten plakken en hoe ze om moeten gaan met een schaar. Aan tafel doen we allerlei spelletjes zoals puzzelen en kleien.

STIMULEREN VAN DE ZELFSTANDIGHEID

Er is bij ons veel aandacht voor de ontwikkeling van zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Een bekende Montessori uitspraak is: 'help mij het zelf te doen'. Wij gaan uit van het principe: hoe beter een kind zichzelf kan vermaken of zichzelf kan redden, hoe prettiger dat is voor hemzelf en zijn omgeving. Kinderen gaan daardoor namelijk meer hun eigen gang gaan en zijn minder afhankelijk van de hulp van volwassenen. En, elke nieuwe vaardigheid die zij onder de knie krijgen vergroot hun zelfvertrouwen, wat weer een nieuwe impuls geeft om wat nieuws te leren.

BIJ BABY'S

- Wij stimuleren de kinderen vanaf zo'n 9 maanden zelfstandig te drinken uit hun tuitbeker en als ze aan brood en fruit eten toe zijn om zelf hun stukjes brood en fruit te pakken.
- Tussen 1 en 1,5 jaar leren wij kinderen enkel uit een open beker te drinken.
- Vanaf 6 maanden krijgen baby's vers gepureerde groente en ze gaan de maanden die erop volgen steeds meer mee eten met de warme maaltijden. Een feest aan tafel, waarbij geoefend wordt met zelf eten en zelf lepel vasthouden, oftewel veel geknoei! Dit vinden wij helemaal niet erg; de dreumesen genieten van hun verworven zelfstandigheid en na afloop vegen wij de vloer weer schoon.

BIJ DREUMESSEN/PEUTERS

Wij leren kinderen vanaf 2 jaar (en sommige dreumesen willen het ook al 'zelf doen') het volgende:

- Peuters trekken *zelf* hun jas en schoenen aan als we gaan buiten spelen. Wij leren peuters hun jas voor zich neer leggen op de grond en erachter te staan. Handen in de mouwen steken, over het hoofd zwaaien en hoera, de jas is aan! Als we weer naar binnen gaan trekken peuters zelf hun jas weer uit en hangen deze aan het haakje.
- Peuters kleden zichzelf uit voor het middagdutje. Na het slapen trekken ze zelf hun kleren weer aan. Makkelijke kleding is hiervoor het prettigst. Natuurlijk geldt ook hier dat we helpen waar nodig.
- Peuters kunnen zelf hun speelgoed uit de kast, bakken pakken of verkleedkleren pakken, en ruimen het zelf weer op. Er staat ook veel ontwikkelingsmateriaal op planken. Peuters kunnen hier om vragen als zij er mee willen werken.
- Kinderen kiezen zelf wat zij op hun brood willen eten, of een cracker of rijstwafel willen. Bij de eerste boterham hebben ze keuze uit hartig beleg. Als een kind nog niet praat mag het wijzen. Soms kiest een kind steeds hetzelfde: dan biedt de PMer twee andere opties aanbieden waar een kind uit mag kiezen. Zo leert een kind kennis te maken met andere smaken.
- Wij dwingen kinderen niet te eten. Zo kunnen we korstjes eten stimuleren door te zeggen "Kijk, je hebt nog brood, eet dat maar eerst op." voordat de volgende boterham wordt aangeboden. We vermijden een 'eetstrijd'. Het eten en aan tafel zitten zien we als een gezellig samenzijn, waar geen druk op staat.

BEGELEIDEN VAN DE TAALONTWIKKELING

BIJ DE BABY'S

-Wij praten op een volwassen manier tegen de baby's. Automatisch gaat je stem wel omhoog als je tegen de jongste baby's praat, maar we praten geen brabbeltaaltje tegen hen.

We nemen hen serieus en verwoorden daarom alles wat we met hen doen of waar ze naar kijken. We proberen ook hun gedachten voor ze te verwoorden.

"Je hebt gepoept. Kom maar, dan ga ik je nu een schone luier geven"

"Je huilt. Heb je honger?"

-Als we een hond aanwijzen op een plaatje dan noemen we deze hond en geen "woef". We benoemen de dieren en vragen of ze weten wat voor geluid ze maken.

We vertellen in eenvoudige woorden aan de baby's wat we gaan doen.

- Bij het brood eten vragen we: "wat wil je op je brood. Smeerkaas?" en als ze ongeduldig met hun mond vol beginnen te wijzen naar een volgend stukje: "Nog even wachten, je hebt je mond nog vol."

- We zingen veel liedjes met de baby's, lezen veel boekjes voor, benoemen de lichaamsdelen "ogen, mond, neus, haren" en maken er een spelletje van.

BIJ DE DREUMESSEN EN PEUTERS

- Ook tegen de dreumesen en de peuters praten we op een normale toon. Bij verkeerd uitgesproken woorden verbeteren we hen niet nadrukkelijk, maar herhalen hun zin/woord maar dan goed uitgesproken.

- We lezen veel verschillende boeken voor met een echt verhaal zodat ze goed moeten luisteren. Of een boek met veel plaatjes, tegenstellingen, kleuren die ze moeten benoemen.

- Ook het zingen van liedjes is een natuurlijke manier om nieuwe woorden te leren.

- Er zitten ook kinderen die twee- of zelfs drietalig worden opgevoed bij ons. Wij spreken Nederlands tegen hen, omdat wij ervan uitgaan dat taal plaats- en persoonsgebonden is en dat kinderen daardoor sneller leren welke taal ze waar en tegen wie moeten spreken.

Kinderen voelen al snel aan wanneer taal wel of niet jouw eigen moedertaal is.

Als wij zelf liedjes of woorden kennen in hun taal dan zingen/spreken we ze met de kinderen.

-Wij brengen de kinderen beleefdheidsnormen bij. We leren hun beleefd iets te vragen, zoals: "Mag ik een boterham" in plaats van "boterham". Wanneer je iets aan een ander

geeft zeg je "alsjeblieft" of "dank je wel". Je praat niet dwars door een ander gesprek heen en in plaats van "ik wil" zeg je "mag ik?"

Wij zijn er ons van bewust dat wijzelf hier ook een voorbeeldfunctie in vervullen en proberen daarom extra alert te zijn op ons eigen gedrag en uitspraken.

HOE GAAN WE OM MET ZINDELIIKHEID

Zindelijkheid is een goed voorbeeld van het aanleren van een nieuwe vaardigheid aan een kind.

Na het tafel-ritueel herinneren we de kinderen er altijd even aan dat ze misschien naar de wc moeten. De kinderen die zindelijk zijn gaan zelf naar de wc. Wij helpen ze eventueel bij het openen en weer dicht doen van hun broek en bij het afvegen van hun billen. Maar verder zijn ze hier heel zelfstandig in.

Met het stimuleren van zindelijk worden beginnen wij pas als we zien dat kinderen uit zichzelf interesse tonen voor de wc. |Of als we merken dat kinderen bij het verschonen steeds vaker droog zijn, dan vragen we of ze op de wc een plas willen doen. Willen ze dat niet dan laten we het daarbij en proberen het later nog eens. Willen ze het wel, dan zetten we het kind op de wc en kijken met hen of het ze lukt. Lukt het, dan geven we ze een compliment en doen hun vervolgens weer een luier om. Daarna mogen ze een sticker plakken op hun plaskalender. Deze kalender krijgen ze van ons als we merken dat kinderen bezig zijn met het zindelijk worden. Als ze eenmaal door hebben dat wanneer ze voelen dat ze moeten plassen ze uit zichzelf naar het potje gaan, dan mogen ze van ons zonder luier rondlopen. Natuurlijk gaat het dan nog weleens mis, maar dat is niet erg. Als een kind regelmatig toch nat is doen we hem opnieuw een luier om. Het is niet leuk voor het kind om iedere keer opnieuw helemaal verschoond te worden.

De leeftijd dat een kind zindelijk wordt is heel verschillend. Er zijn kinderen die met 18 maanden al zindelijk zijn, anderen beginnen na het derde jaar.

STIMULEREN VAN DE FANTASIE EN DE CREATIVITEIT

-De pm-ers doen veel creatieve activiteiten met de kinderen. Het ontdekken en plezier van een kind staan voorop. Het gaat om het proces niet om het eindresultaat. We knutselen, verven op allerlei manieren, soms gaan we naar buiten met de kinderen om allerlei blaadjes en stokken mee te zoeken, waar ze vervolgens op de groep weer mee aan de slag gaan.

- We hebben veel creatief materiaal: ook veel kosteloos materiaal zoals wc-rolletjes en eierdozen zijn populair.

-Wij zijn heel trots op ons atelier, waar onze kunstenaressen al jarenlang wekelijks creatieve activiteiten aanbiedt aan de kinderen. Marijke werkt ook procesgericht in plaats van resultaatgericht. Zij werkt in kleine groepjes. Ook de babygroepen komen aan bod. Bij de baby's is de activiteit vooral gericht op voelen, gebruik van verschillende materialen en geluid. De resultaten worden uitgesteld in het vitrinekastje naast en in de gang tegenover het atelier. Er worden elke keer foto's gemaakt.

Deze laten goed het proces zien, wat kinderen ervaren en zeggen. De atelierruimte wordt op andere dagen ook door de pm-ers met de kinderen gebruikt.

Ook werken we één keer per maand samen met **Stichting Memo**. Op een speelse wijze laten studenten van het conservatorium of Hogeschool voor de Kunsten kinderen in contact komen met instrumenten en zang. De groep wordt op deze manier even omgetoverd tot ware concert-theaterzaal.

Door te fantaseren en door allerlei rollen te spelen, maken kinderen de "volwassen" wereld om zich heen begrijpelijker en/of verwerken hierdoor allerlei gebeurtenissen. Om hun fantasie te stimuleren hebben we heel veel verkleedkleden op de groep:

In hun spel gebruiken kinderen de hele ruimte: niet alleen in de poppenhoek wordt met poppen gespeeld, maar ze slepen ook alles naar het keukentje om daar verder te spelen of ze leggen kledjes ergens in de ruimte neer om daar te gaan picknicken. De kinderen gaan ook vaak op reis met de trein.

Ook onze tuin staat garant voor veel spel. De tuin is zo ingericht dat de kinderen gevarieerd kunnen spelen en dat er genoeg uitdaging voor hun is. We hebben glijbanen, een klimhuis, een grote zandbak, een verstophuisje, de kinderen kunnen op hun driewielers spannende routes fietsen. We hebben een waterbak voor in de zomer, een stuk gras met een kabouterkring met boomstammetjes om lekker op onderzoek uit te gaan etc.

Hoofdstuk 4. Ontwikkelen sociale competenties

Op een kinderdagverblijf leven en spelen de kinderen in een groep. Dit komt het ontwikkelen van sociale competenties ten goede.

Omgaan met elkaar

- We stimuleren het samen spelen. Als je dit goed kan dan heb je je verdere leven profijt van deze vaardigheden. Het samen spelen gaat met vallen en opstaan gepaard. De net tweejarigen op de peutergroep zijn nog erg individualistisch, maar ze kijken al wel naar de groteren. En al kijkend leren ze al veel van hen over hoe je met elkaar omgaat.
- Door dagelijks met de kinderen in de groep om te gaan, hebben de pedagogisch medewerkers zicht op de onderlinge verhoudingen van de kinderen: kinderen die naar elkaar toetrekken, minder goed met elkaar omgaan of kinderen die van nature wat minder op andere kinderen zijn gericht. Vriendschappen worden gerespecteerd. Vriendjes mogen samen spelen of naast elkaar aan tafel zitten.
- Natuurlijk zijn wij niet bij elke aanvaring betrokken. Kinderen zijn heel goed in staat om hun ruzies zelf op te lossen. Alleen als wij vinden dat ze er niet goed uitkomen of dat één het onderspit delft dan komen we helpen. Soms komen we er niet uit ("ik had het het eerst, nee ik"). Dan wordt op dat moment met gezond verstand beoordeeld wie gelijk krijgt. En soms halen we een kind uit de situatie en geven we een alternatief.
- Onze rol bij deze conflicten is luisteren, meehelpen onder woorden brengen wat er gebeurd is, gevoelens onder woorden brengen, meehelpen een oplossing zoeken en eventueel bemiddelen.
- Wanneer kinderen elkaar niet zo liggen, ligt het aan de situatie hoe we hiermee omgaan. We respecteren dat sommige kinderen elkaar niet liggen. Uitgangspunt is wel dat kinderen elkaar geen pijn mogen doen en op een aardige manier met elkaar om moeten gaan. Als dit niet gebeurt, leggen we uit wat voor effect het heeft op een ander.

- Het groepsgevoel wordt versterkt tijdens het gezamenlijk eten, activiteiten en het doen van spelletjes. Kinderen leren op elkaar te wachten, naar elkaar te luisteren en houden rekening met elkaar. 'samen', 'wachten' en 'om de beurt' zijn bijna de meest gehoorde uitspraken op een dag.
 - De pedagogisch medewerkers bevorderen de communicatie tussen de kinderen door een gesprek met ze te voeren of ze zelf te laten vertellen over wat ze gedaan hebben.
 - Wij kiezen er soms ook voor om in kleine subgroepjes te werken, bijvoorbeeld wanneer een deel van de groep naar buiten wil en een deel binnen wil blijven of wanneer sommige kinderen echt niet aan een knutselactiviteit willen deelnemen. Hierdoor creëren we binnen de grote groep rust en kunnen we inspelen op de individuele wensen en keuzes van de kinderen.
 - Door de verschillende leeftijden in de groep leren de kinderen van en met elkaar. Zo helpen de grote kinderen de kleinere kinderen soms bij het uitkleden of halen een doekje wanneer een beker is omgegooid. Voor de groteren is dit goed voor het zelfvertrouwen en de kleineren leren hierdoor op een ander te kunnen terugvallen.
 - Wij complimenteren kinderen bij positief gedrag. Zeker bij die kinderen die het extra moeite of inspanning kost om dit gedrag te laten zien. Dit hoeft niet altijd in woorden te gebeuren; een glimlach of een knipoog van ons, een aai over hun hoofd of onze duim omhoog kan voldoende zijn.
- Om negatief gedrag om te buigen tot positief gedrag spreken we kinderen niet alleen vermanend toe bij bepaald negatief gedrag, maar werkt het beter/snelser om ze daarnaast ook te complimenteren met wat ze wel goed doen.

Hoofdstuk 5.

Waarden en normen overbrengen

Onze kinderen groeien op in een stad met diversiteit van bewoners. Dit zien wij terug op het kinderdagverblijf. Hoewel de meeste kinderen de Nederlandse nationaliteit hebben, hebben wij ook ouders van veel verschillende nationaliteiten. Ook de samenstelling van de gezinnen zijn divers: er zijn gezinnen met een vader en moeder, met twee moeders en éénoudergezinnen. Wij respecteren verschillende culturen en de waarden en normen van de verschillende ouders.

Elk kind krijgt onze liefde en aandacht. Wij discrimineren niet. Dit leren wij de kinderen ook. IJsterk werkt volgens de anti-discriminatiecode.

Waarden en normen

- Respect hebben voor elkaar: kinderen, ouders en medewerkers.
- Aandacht en liefde.
- Veiligheid en geborgenheid.

Aanleren

Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie in hoe om te gaan met elkaar. Door zelf met respect behandeld te worden, leren kinderen zichzelf en anderen te respecteren. Respect begint met accepteren dat er verschillen zijn tussen mensen, hun achtergronden, hun uiterlijk, etc.

Wij vinden het belangrijk dat de kinderen weten wat ze wel en niet mogen en kunnen doen. Hoe duidelijker en begrijpelijker de regels en grenzen zijn hoe prettiger dit voor de kinderen is. Hierdoor brengen wij ze bewust waarden en normen bij die wij belangrijk vinden in het omgaan met elkaar op het kinderdagverblijf. Als we kinderen vertellen dat iets niet mag, geven we ook altijd aan wat wel mag, en natuurlijk vertellen we er altijd de reden bij waarom niet. Begrijpen ze het niet dan leggen we het nogmaals uit.

We vinden het belangrijk dat kinderen zichzelf en anderen accepteren en waarderen om wie ze zijn. Iedereen is anders en dat is alleen maar leuk. Je respecteert elkaar niet alleen om het uiterlijk (groot of klein, dik of dun, blank of donker, stijl haar of krulletjes...), maar ook om het innerlijk (stil of druk, veel praten of weinig praten, snel boos of altijd vrolijk...).

We hebben de volgende regels:

- We luisteren actief naar elkaar en we praten met de kinderen over de leuke, spannende of verdrietige dingen die zij hebben meegemaakt.
- We schreeuwen niet in de groep.
- Er worden geen kinderen buitengesloten.
- Kinderen hebben het recht om emoties te uiten.
- Kinderen mogen elkaar - lichamelijk en geestelijk - geen pijn doen.
- Het aanleren van tafelmanieren: het regelmatig gebruik van bestek, niet spelen met eten, wachten met eten tot iedereen eten heeft. We blijven rustig aan tafel zitten tot iedereen klaar is.
- Het delen met elkaar.
- Respect hebben voor de omgeving en het milieu. We leren kinderen om aandacht te hebben voor hun omgeving (opruimen van speelgoed) en de natuur (o.a. aandacht voor de seizoenen).

Belonen en ongewenst gedrag

- Het accent ligt bij ons op belonen en niet op straffen. Overwegend benoemen wij het gedrag dat we willen zien.

- Bij ongewenst gedrag keuren wij het gedrag van het kind af en niet het kind.

- Wij leggen uit waarom wij het gedrag afkeuren en wat voor effect zijn of haar gedrag op de anderen kan hebben. Wij maken het niet te zwaar: het kind wordt bijvoorbeeld even uit de situatie gehaald. Wij houden er rekening mee dat het kind zich altijd veilig moet voelen bij ons.

- Wij maken veel lichamelijk contact zodat het kind zich geliefd en begrepen voelt.

- Wij geven vaak complimentjes aan de kinderen waardoor het kind zich prettig voelt en het minder vaak negatief gedrag zal laten zien.

Feesten en rituelen

In ons kinderdagverblijf besteden we veel aandacht aan rituelen. Dit geeft duidelijkheid en structuur. Tevens is het belangrijk om stil te staan bij een belangrijke gebeurtenis in het leven van een kind. Wij vieren de volgende gelegenheden.

- Als er een nieuw kind komt, maken we dit aan kinderen van de groep en de ouders bekend door een aankondiging op de deur. Hierdoor ervaart het nieuwe kind en de ouder(s) dat ze welkom zijn.
- Verjaardag- en afscheidsfeestjes. Hierbij gebruiken we een versierde stoel als verjaardagstroon, waardoor het kind zich extra feestelijk voelt. Er is een feestmuts, er hangen slingers, er wordt gezongen én er is een cadeautje. De ouders van het jarige kind zijn van harte welkom. Trakteren tijdens een verjaardag of afscheidsfeestje vindt meestal plaats in de ochtend of middag.
- Ieder jaar is er een zomerfeest voor alle kinderen en ouders. De hele buitenspeelplaats wordt dan omgetoverd, er worden dan allerlei activiteiten voor de kinderen georganiseerd, er is muziek en voor iedereen staan er hapjes en drinken klaar.
- We besteden altijd aandacht aan de jaarlijks terugkerende feesten en thema's zoals Pasen, de seizoenen, nationale voorleesweek (bijv. opa's en oma's kunnen komen voorlezen), St-Maarten, Sinterklaas en Kerst.
- Geboortes, en ander lief en leed.

Maatschappelijke functie van het kinderdagverblijf

- We denken met de ouders mee met praktische opvoedingsondersteuning. Ouders kunnen advies vragen aan de pedagogisch medewerkers bij opvoedkundige kwesties.
- Tevens is het kinderdagverblijf een ontmoetingsplaats voor ouders met andere ouders.
- Ook heeft ons kinderdagverblijf een buurtfunctie. Zo komt de buurtbakker dagelijks vers brood brengen, de groenteman het fruit. Buren worden regelmatig betrokken bij de activiteiten die we organiseren.

Hoofdstuk 6.

Samenwerking met anderen

Op het kinderdagverblijf delen wij de opvoeding van een kind met de ouders. Goed oudercontact vinden wij daarom belangrijk.

Contactmomenten met ouders

- De eerste kennismaking vindt plaats tijdens het kennismakingsgesprek.
- Als het kind is geplaatst, zijn de meeste contactmomenten bij het brengen en halen. Ouders vertellen 's ochtends hoe het met het kind gaat en of er bijzonderheden zijn (slapen, eten, verkoudheid, geloged bij opa en oma etc.).
- Bij het ophalen vertelt de pm-er hoe de dag is verlopen, wat het kind heeft gegeten en gedronken, wat het aan activiteiten heeft gedaan en eventuele bijzonderheden. Soms komen er veel ouders tegelijk binnen. We proberen altijd een goede overdracht te geven en het kan zijn dat u even moet wachten. Als een ouder tegen 18.30 uur binnenkomt, is er geen tijd voor een uitgebreide overdracht. Uiteraard kunnen wij de volgende dag dan weer wat meer vertellen.
- Minimaal éénmaal per jaar gaan we in een oudergesprek dieper in over de ontwikkeling van een kind. We gebruiken hierbij de registraties vanuit de observatiemethode KIIJK. Er is tussendoor altijd gelegenheid tot het inplannen van een oudergesprek.
- Eenmaal per jaar is er een ouderavond waarbij een opvoedkundig onderwerp centraal staat. En jaarlijks maken we een film over het wel en wee op de groep, deze wordt 's ochtends bij het brengen afgespeeld.
- Ook laten we de ouders zo veel mogelijk zien wat we gedurende een dag doen: we hangen foto's op en de kunstwerken van de kinderen zijn overal te zien. We hebben een facebook pagina waar we leuke nieuwtjes delen en ouders ontvangen maandelijks een digitale nieuwsbrief.

Oudercommissie

We hebben een betrokken oudercommissie..

De oudercommissie heeft een adviserende rol met betrekking tot een aantal beleidszaken: onder andere inzake voeding, veiligheid en gezondheid. Dit is wettelijk vastgelegd. Tevens zijn zij betrokken bij het organiseren van het zomerfeest, dag van de pedagogisch medewerker en de nieuwjaarsborrel. Zij vergaderen ongeveer 3 à 4 maal per jaar.

Fotograaf

Eenmaal per jaar komt er een professionele fotograaf foto's maken van de kinderen. Dit gebeurt op de groep en heeft een rustig karakter. Tevens wordt er een groepsfoto gemaakt en is er de gelegenheid voor broertjes en zusjes om samen op de foto te gaan.

Zorgen om een kind

Wij proberen alle kinderen die bij ons komen zoveel en zo goed mogelijk te begeleiden in hun ontwikkeling. Het dagelijks observeren van de kinderen naar hun welbevinden (hoe gaat het met ze, hoe ver zijn ze, wat kunnen ze wel of nog niet.) is een belangrijk onderdeel van ons werk. Omdat wij veel verschillende kinderen zien en een ervaren team zijn, kunnen wij goed inschatten of bepaald gedrag zorgelijk is of niet. Zodra er iets opvalt in het gedrag of de ontwikkeling van een kind bespreken wij het eerst met elkaar en dan met de ouders. Wij staan voor open communicatie en transparantie. Samen met de ouders zoeken we naar de beste aanpak voor het kind. Kunnen we het zelf oplossen of hebben we deskundige hulp van buitenaf nodig. Als dat laatste aan de hand is verwijzen wij ouders door. Uiteraard gaan wij vertrouwelijk om met de informatie die wij van ouders krijgen.

- Wij werken samen met de consultatiebureaus van de Ouder Kind Centra (OKC) in de buurt. Bij opvoedproblemen kunnen wij ouders doorverwijzen naar het OKC.
- Loopt een kindje achter in zijn spraak-taalontwikkeling, hoort het niet goed of signaleren wij een achterstand op een ander ontwikkelingsgebied dan kunnen wij ouders adviseren om langs hun huisarts of het consultatiebureau te gaan om dit verder te laten onderzoeken.
- We hebben de mogelijkheid om een preventief logopedist van de GGD te laten komen om een kind te observeren, dit met toestemming van de ouders.
- Ook kunnen wij op het kinderdagverblijf extra hulp krijgen. Als een kind bijvoorbeeld extreem druk is of teruggetrokken gedrag vertoont of achter loopt in zijn ontwikkeling kunnen wij met toestemming van de ouders de hulp inroepen van Okido. Okido is een Amsterdamse organisatie die hulp kan bieden door bijvoorbeeld ons deskundig te adviseren/ ondersteunen in hoe om te gaan met het kind in de groep of een financiële bijdrage te geven waardoor we tijdelijk een extra pedagogisch medewerker op de groep kunnen aannemen.
- Mochten wij tekenen van kindermishandeling of huiselijk geweld signaleren dan treedt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. De manager is de aandachtsfunctionaris en kijkt welke stappen er genomen moeten worden. Dit protocol ligt ter inzage op het kantoor.
- Ditzelfde geldt natuurlijk ook als wij kindermishandeling door collega's zouden zien. Wij zijn verplicht om dit te melden. Ook dit staat beschreven in ons protocol over de meldcode. De medewerkers worden middels trainingen ook ondersteund in het signaleren van zorgkinderen.

Voor alle ouders liggen op het kantoor allerlei beleidsstukken ter inzage die voor ouders interessant kunnen zijn: de diverse protocollen, de risico-inventarisatie, het beleid t.a.v. veiligheid en gezondheid, richtlijnen bij calamiteiten, het inspectierapport van de GGD, de klachtenprocedure, het reglement van de oudercommissie, beleid omtrent infectieziektes etc.

Samenwerking basisschool

Ons kinderdagverblijf is omringd door verschillende basisscholen. Indien een persoonlijke overdracht naar de basisschool gewenst is, zullen we dit in overleg met de ouders vormgeven.

Hoofstuk 7. De groepen

De stamgroep

Wij werken met stamgroepen op het kinderdagverblijf. Een stamgroep is een vaste groep met een eigen groepsruimte en vaste pedagogisch medewerkers. Per groep zijn dagelijks twee pedagogisch medewerkers aanwezig die de kinderen begeleiden en verzorgen. * Ieder kind heeft een vaste stamgroep met de vaste pedagogisch medewerkers die bij deze groep horen. Dit biedt veiligheid en geborgenheid.

Incidenteel komt het voor dat er nog niet op alle gewenste dagen plek is op één stamgroep. Tijdelijk kan een kind dan twee stamgroepen hebben totdat alle gewenste dagen op één groep beschikbaar zijn. Uiteraard wordt dit besproken met de ouders en vastgelegd in de plaatsingsovereenkomst.

Ouders worden bij een aanbieding geïnformeerd in welke stamgroep hun kind geplaatst wordt. Tijdens het kennismakingsgesprek wordt verteld welke beroepskrachten op welke dagen werken.

Ons Kinderdagverblijf heeft zes groepen:

- Twee babygroepen: de Kabouters en IJsberen met max. 8 kinderen vanaf 10 weken tot 1,5 jaar;
- Twee peutergroepen: de Stampers en Spetters met max. 13 kinderen vanaf 1,5 jaar tot 4 jaar;
- Twee verticale groepen: Pooh en Boefjes met max. 12 kinderen van 0 tot 4 jaar.

Kinderen worden voor 2, 3, 4 of 5 dagen geplaatst. Plaatsing voor 1 dag is beperkt mogelijk

Wij streven naar een evenwichtige leeftijdsopbouw en groepssamenstelling (verhouding jongens-meisjes).

Beroepskracht-kind ratio (BKR)

Hoeveel kinderen er maximaal in een groep geplaatst mogen worden en het aantal pedagogisch medewerkers in relatie tot het aantal kinderen per leeftijdscategorie is wettelijk vastgelegd in de Beleidsregels kwaliteit van de Wet kinderopvang. Deze zijn aangepast in januari 2015. Wij berekenen de BKR op www.1ratio.nl

Stagiaires

We werken graag met stagiaires; we willen onze ervaring en kennis graag gebruiken om toekomstige pedagogisch medewerkers op te leiden. In het kort staan hier een aantal taken van stagiaires beschreven. Het volledige beleid staat beschreven in het BPV-plan en in het beleid taken en verantwoordelijkheden rond stagiaires.

- Handelt volgens de visie en het beleid van IJsterk Kinderdagverblijven;
- Heeft een open, enthousiaste en belangstellende (leer)houding naar ouders, kinderen en collega's;
- Doet mee aan taken binnen het kinderdagverblijf, zowel pedagogische, verzorgende als huishoudelijke taken;
- Heeft een representatieve houding: begroet ouders en kinderen,
- Houdt zich aan de regels en afspraken;
- Neemt verantwoordelijkheid voor eigen leerproces. Dat betekent o.a. op tijd de opdrachten inleveren en knelpunten op tijd melden bij de stagebegeleider en activiteiten bedenken en uitvoeren die helpen om de competenties alsnog te behalen.
- Een stagiaire mag nooit alleen zijn met de kinderen. Dit geldt voor zowel binnen als buiten het kinderdagverblijf. Daarnaast mag zij een aantal taken niet zelfstandig uitvoeren; bijvoorbeeld flessen klaarmaken, kinderen naar bed brengen, medicijnen geven.

De stagebegeleider is verantwoordelijk voor het opleiden van de leerling in de beroepspraktijk en levert informatie over de voortgang van het leerproces aan de manager en opleiding.

Zij voert, conform de richtlijnen van de opleiding, begeleidingsgesprekken, waarbij o.a. de BPV-opdrachten van de opleiding worden besproken als ook het functioneren op de

groep. Zij draagt, samen met de manager, zorg voor de beoordelingen van het leerproces van de leerling en organiseert praktijktoetsen met de externe beoordelaar, conform de richtlijnen van de opleiding.

Ondersteuning pedagogisch medewerkers

Indien nodig kunnen we deskundige professionals van buitenaf om ondersteuning vragen. Als blijkt dat de pm-ers ondersteuning nodig hebben met het begeleiden van de kinderen, kunnen wij advies vragen bij de naaste collega's of bij de extern deskundigen. Verder bieden we medewerkers workshops of andere trajecten aan om hun kennis te verdiepen.

Daarnaast werkt IJsterk met een pedagogische coach. De coach zorgt voor het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en professionele ontwikkeling van de pm-ers. De coach begeleidt en traint medewerkers bij hun dagelijkse werkzaamheden

Extra dag(deel) opvang

Als ouders tijdelijk extra opvang af willen nemen en er voor de gewenste extra opvang (nog) geen plaats is op de vaste stam- of basisgroep van het betreffende kind, kan de extra opvang plaatsvinden in een andere groep. Voorwaarde is dat ouders schriftelijke toestemming geven voor de extra opvang op de andere groep en er schriftelijke afspraken over de duur van de extra opvang op de andere buurgroep worden gemaakt met de ouders. Hiervoor wordt het formulier ingevuld "toestemming ouder extra kinderopvang in andere groep dan eigen stamgroep". Ouders vullen voor een dag extra opvang het formulier "afrekening extra opvang" in. De extra opvang wordt achteraf in rekening gebracht.

Structurele opvang op een andere groep

Als ouders voor langere tijd extra opvang willen, bv. vanwege (tijdelijke) uitbreiding van werk, en er is geen plaats in de eigen stamgroep dan geven ouders hiervoor schriftelijk toestemming middels een aanvullende plaatsingsovereenkomst waarin afspraken gemaakt worden over de duur van de extra opvang in de andere groep.

Als er geen plaats is in de eigen groepen, kunnen ook ruildagen in een andere groep opgevangen worden, ook hiervoor tekenen de ouders.

Samenvoegen van stamgroepen

- In principe maken alle kinderen deel uit van één vaste stamgroep. Indien het kind aantal het toelaat kunnen stamgroepen structureel worden samengevoegd: op dagen dat groepen onderbezet zijn en in vakantieperiodes.
- Aan het begin- en eind van de dag kunnen kinderen (evt. gezamenlijk met een andere groep) in een andere (groeps) ruimte samen starten of eindigen.
- Als er groepen worden samengevoegd, zijn de vaste pedagogische medewerkers aanwezig. In alle gevallen moet het voor zowel het kind als de ouder inzichtelijk zijn in welke ruimte en stamgroep de opvang van het kind plaatsvindt. Ouders worden hierover altijd vooraf schriftelijk geïnformeerd.

Op de vrijdag als de peutergroep de Spetters maximaal 7 kinderen heeft en als halve groep draait, is er een nauwe samenwerking met de aangrenzende peutergroep de Stampers. In de ochtend worden deze groepen tot 9 uur samengevoegd.

Op de vrijdag geldt dit ook voor de verticale groep de Rovers, die werkt dan nauw samen met de Boefjes groep. Ook in de ochtend tot 9 uur worden deze groepen samengevoegd.

Situaties waarbij kinderen de stamgroep verlaten

In de onderstaande situaties verlaten kinderen hun stamgroep en maken gebruik van andere ruimtes of hebben te maken met andere pedagogisch medewerkers. Hierbij wordt de maximale omvang van de stamgroep tijdelijk losgelaten. Het aantal beroepskrachten blijft dan van kracht, toegepast op het totaal aanwezige kinderen. Kinderen worden in niet meer dan twee ruimtes per week opgevangen.

- Als een peuter een dag of dagdeel mag spelen in een andere groep. Meestal spelen ze met een "vriendje" uit de eigen groep zodat ze de ruimte en het speelgoed daar

samen kunnen ontdekken. De groepsleiding bekijkt welke kinderen dit aankunnen en het leuk vinden. Dit kan alleen als de BKR op de groep dit toelaat.

- Bij de verticale groepen hebben we vaak de deur open naar de buurgroep. De kinderen kunnen dan in de in de aangrenzende groep spelen. Bij deze situatie is de PM van de groep waar het kind speelt verantwoordelijk voor de kinderen.
- Als er buiten wordt gespeeld op de grote buitenspeelplaats of op het babyterras. De groepen maken op hetzelfde tijdstip gebruik van de buitenruimte.
- Er wordt regelmatig, onder toezicht, op de gang gespeeld waar verschillende speelmogelijkheden en speelhoekjes zijn.
- Tussen 13.00 en 15.00 uur als er bij de peutergroepen slaapdiensten worden gedraaid. Twee peutergroepen delen samen één slaapkamer. De "opblijvers" kunnen indien nodig samen in een peutergroep worden opgevangen.
- Op dagen dat de groepen vanwege een lager kindaantal kunnen samenwerken aan de randen van de dag. De kinderen van 2 buurgroepen starten/eindigen samen op 1 groep tussen 8 en 9.30 uur of van 16.30 tot 18/18.30 uur.
- In overleg met de ouder kan een kind tijdelijk een dag op een andere groep geplaatst worden als een gewenste extra dag of ruildag op de eigen groep niet gehonoreerd kan worden vanwege de groepsbezetting (zie ook onderstaand kopje 'extra dag(deel) opvang).
- Bij specifieke activiteiten, bijvoorbeeld als kinderen naar het atelier gaan of een gezamenlijke voorstelling in een van de groepsruimtes.

Calamiteiten

Kinderdagverblijf Prinses Irene opent om 7.30 uur. Op elke groep opent een pedagogisch medewerker. Het kinderdagverblijf sluit om 18.30 uur. Er zijn dan altijd twee pedagogisch medewerkers aanwezig, ook al zijn de kinderen van één groep al allemaal opgehaald. In geval van calamiteiten zijn er altijd minimaal twee volwassenen aanwezig. Meerdere pm-ers zijn opgeleid tot Bedrijfshulpverlener (BHV-er). Als de manager afwezig is, wordt ze gewaarschuwd door het team en is ze in 15 minuten aanwezig in het pand. Als de manager op vakantie is, wordt er een achterwacht aangewezen. De achterwacht voor ons kinderdagverblijf is de manager van IJsterk kinderdagverblijf de Regenboog.

Hygiëne en besmettelijke ziekten: wij volgen voor de kinderdagverblijven de richtlijnen die staan beschreven in het handboek "Gezondheidsrisico's in een kindercentrum of peuterspeelzaal". Ook deze liggen ter inzage op het kinderdagverblijf.

Veiligheid- en gezondheidsmanagement: ieder jaar wordt er een Risico-Inventarisatie Veiligheid en een Risico-Inventarisatie Gezondheid uitgevoerd. Ook wordt er een plan van aanpak gemaakt. De (bijna) ongelukken worden geregistreerd op basis waarvan verbetermaatregelen worden genomen.

Tot slot

Dit pedagogisch beleid wordt om het jaar geëvalueerd met zowel de medewerkers als oudercommissie van kinderdagverblijf Prinses Irene. Bij aanpassingen ontvangt de oudercommissie een adviesaanvraag hierover. Het pedagogisch beleidsplan staat in de maand november op de agenda in de teamvergadering.

Heeft u, als ouder, na het lezen van dit pedagogisch beleid nog vragen dan beantwoorden de manager en de pedagogisch medewerker(s) ze graag.

Namens het team wensen wij de kinderen en ouders een plezierige tijd toe bij kinderdagverblijf Prinses Irene.

BIJLAGE:

Drie-uursregeling

Bij de nieuwe drie-uurs regeling die per 1 januari 2018 is ingegaan, zijn er geen tijdsvakken meer waarbinnen afwijken van de beroepskracht-kind-ratio (bkr) wel of niet is toegestaan. IJsterk kan deze tijdsvakken voortaan zelf bepalen op die tijdstippen waarop verantwoord kan worden afgeweken van de bkr, op basis van het dagritme op het kinderdagverblijf of van de afzonderlijke groepen.

Bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang, kan worden afgeweken van de bkr gedurende maximaal drie uur per dag. Die uren hoeven niet aaneengesloten te zijn. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de bkr vereiste aantal medewerkers wordt ingezet. De afwijkende uren worden vastgelegd in het pedagogisch beleidsplan.

Deze tijdsvakken worden per kwartaal geëvalueerd en daar waar nodig aangepast. Indien, binnen het kwartaal, ander breng- en haalgedrag zich voordoet zullen de tijdsvakken eerder worden aangepast. Als blijkt dat de 3 uurs regeling overschreden wordt, zal diegene met de late dienst een langere dienst draaien.

De manager communiceert actief voorafgaande aan elk nieuw kwartaal of wanneer de tijdsvakken eerder worden aangepast naar de ouders wanneer afgeweken wordt van de beroepskracht-kind-ratio. Deze uren voor de afwijkende inzet kunnen op de dagen van de week verschillen, maar zijn wel iedere week hetzelfde.

In het kader van de 11 uur openstelling van de IJsterk Kinderdagverblijven en de nieuwe regelgeving rond de drie-uursregeling, staat hieronder beschreven hoe de diensten van de medewerkers, gekoppeld aan de drie-uurs regeling, worden uitgevoerd.

Voor ons kinderdagverblijf betekent dit:

Dienst	Pauze	Werkuren	Aanwezig
Vroeg Vroeg Tussen	Half uur pauze	9 uur werken	9,5 uur aanwezig
Vroeg Vroeg 7.30 - 16.30 uur	half uur pauze	8,5 uur werken	9 uur aanwezig
Vroeg 8.00-17.00	half uur pauze	8,5 uur werken	9 uur aanwezig
Laat Laat 9.30-18.30	half uur pauze	8,5 uur werken	9 uur aanwezig
Laat 9.00-18.00	half uur pauze	8,5 uur werken	9 uur aanwezig

Groepen en indeling

Het kinderdagverblijf Prinses Irene heeft zes groepen.

- Twee verticale groepen en elke groep vangt maximaal 12 kinderen per dag op in de leeftijd van 0 tot 4 jaar;
- Twee peutergroepen van 1,5 tot 4 jaar, waar maximaal 13 kinderen per dag kunnen worden opgevangen;
- Twee babygroepen waar per groep 8 kinderen kunnen worden opgevangen met twee pedagogisch medewerkers.
- Bij de opbouw van de groepen wordt rekening gehouden met de beroepskracht-kind-ratio per leeftijdscategorie.

Stamgroepen, samenwerken en samenvoegen

- Alle kinderen maken deel uit van een eigen groep(stamgroep). Daarnaast heeft elk kind naast zijn eigen stamgroep ook een tweede stamgroep in het geval dat de bezetting dit nodig maakt. Op het kinderdagverblijf is bekend welke groep de tweede stamgroep is. Ouders worden hierover geïnformeerd.
- Door de dag heen kunnen er gerichte activiteiten worden aangeboden in beide groepsruimtes of de algemene ruimte. Hierdoor leggen de kinderen contacten met leeftijdsgenoten buiten de eigen groep en kennen zij meerdere medewerkers.
- Indien de bezetting en samenstelling van de groepen dit toestaat kunnen stamgroepen gedurende een vooraf vastgestelde periode op een of meerdere dagen per week in zijn geheel worden samengevoegd. We houden hierbij rekening met de wettelijke eisen met betrekking tot de beroepskracht-kind-ratio, de maximale groepsomvang en het principe van de drie vaste gezichten.
- Ouders worden vooraf maandelijks geïnformeerd (nieuwsbrief, infoborden bij de groepen) over op welke groep wordt geopend en gesloten en welke groepen (indien dit aan de orde is) in zijn geheel samenvoegen. Nieuwe ouders worden hierover bij de intake geïnformeerd.

1 ^e stamgroep	2 ^e stamgroep	Openen	Sluiten	Samenvoegen
Rovers, verticaal	Boefjes verticaal	Rovers	Boefjes	Ochtend voor 8 uur en avond na 18.00 uur
Stampers, Peuters	Spetters, Peuters	Stampers	Spetters	Ochtend voor 8 uur en avond na 18.00 uur
Kabouters, Babygroep	IJsberen, Babygroep	Kabouters	IJsberen	Ochtend voor 8 uur en avond na 18.00 uur

Het zijn altijd twee buurgroepen die samenwerken: hieronder is de samenwerking tussen Rovers en Boefjes uitgewerkt. Als voorbeeld hieronder het rooster van januari:

WEEK 1

Maand: **januari** Jaar: **2018**

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
Rovers (v)					
PM		VV	VV	L	
PM	L	L		VV	
PM	VV		L		LL
Aanwezige kinderen					

Openen/sluiten

BOEFJES (v)					
PM			LL	V	L
PM	LL	V		LL	VV
PM	V	LL	V		
Aanwezige kinderen					

Hier volgt de concrete beschrijving van de invulling van de drie-uurs regeling van kinderdagverblijf Prinses Irene:

- Om 7.30 uur starten drie medewerkers met de Vroeg-Vroeg dienst, één pm-er van de 2 verticale groepen, één pm-er van de peutergroepen en één pm-er van de babygroepen.

- Om 8.00 uur komen de medewerkers met de Vroege dienst.
- Dan gaan alle kinderen en medewerkers naar hun eigen groep.
- De vroege dienst PM is dan tot 9 uur (indien VV) of tot 9.30 (Vdienst) alleen op de groep tot de collega met de late dienst begint.
- De pauzetijden zijn per groep afgestemd tussen 13.00 uur en 15.00 uur Alle medewerkers hebben een half uur pauze.
- Vanaf 16.30 uur gaan de Vroeg Vroeg diensten naar huis en vanaf 17.00 uur de Vroege dienst; dan staat er op elke groep weer één pm-er.
- Vanaf 18.00 uur gaan de groepen samen in de buurgroep waar de pm-er werkt met de Laat Laat dient.

Het tijdstip dat wij af gaan wijken van de BKR zijn:

Rovers VV en L	Ma	Di	Wo	Do	Vrij L
Ochtend	Van 8.30 tot 9.00 uur 30 minuten	Van 8.30 tot 9.00 uur 30 minuten	Van 8.30 tot 9.00 uur 30 minuten	Van 8.30 tot 9.00 uur 30 minuten	Tot 9.00 uur 0 minuten
Pauze	14.00-15.00 60 minuten	14.00-15.00 60 minuten	14.00-15.00 60 minuten	14.00-15.00 60 minuten	14.00-14.30 0 min, Buur PM komt op groep, maar wijkt niet af
Ouder-gesprek	Ouder-gesprekken in de avond 2 x per jaar				
Overleg	In de VROEG week, dan afwijken eind van de dag 60 min, dus 30 minuten over voor overleg tussen 13.00 en 14.00 uur en de buurgroep vangt dan de kinderen op.				-
Middag	16.30-18.00 90 minuten	16.30-18.00 90 minuten	16.30-18.00 90 minuten	16.30-18.00 90 minuten	Tot 18 uur op groep dus 0
Totaal zonder overleg/ Ouder-gesprek	180 min.	180 min.	180 min.	180 min.	0

Boefjes V en LL	Ma	Di	Wo	Do	Vrij VV EN LL
Ochtend	8.30-9.30. 60 minuten	8.30-9.30. 60 minuten	8.30-9.30. 60 minuten	8.30-9.30. 60 minuten	8.30-9.00 30 min
Pauze	14.00-15.00 60 minuten	14.00-15.00 60 minuten	14.00-15.00 60 minuten	14.00-15.00 60 minuten	13.00-14.00 60 minuten En pauze buurgroep 30 min
Indien overleg	Tussen 13 en 14 uur 30 minuten, 1 x in de 6 weken, mits de BKR het toelaat en de buurgroep vangt dan de kinderen op.				
Oudergesprekken	Avond of bundelen en regelen inval				
Middag	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten	16.30-17.30 60 minuten
Totaal zonder overleg/ Oudergesprek	180 min.	180 min.	180 min.	180 min.	180 min.

Stampers VV en L	Ma	Di	Wo VV en L	Do	Vrij VV en L
Ochtend	8.30-9.00 30 minuten	8.30-9.00 30 minuten	9.00-9.30 30 minuten	8.30-9.00 30 minuten	8.30-9.00 30 minuten
Pauze/ Slaap- rooster	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	13.00-13.40 13.40-14.20 14.20-15.00 opvangen spetters Maar wijkt niet af 80 min
Indien overleg/	1 x in de 6 weken, de buurgroep vangt op, mits de BKR het toelaat Tussen 14.00 en 15.00 uur.				
Ouder- gesprekken	Tussen 14 en 15 uur door vroege dienst				
Middag	16.30-18.00 90 minuten	16.30-18.00 90 minuten	16.30-17.30 60 minuten	16.30- 18.00 90 minuten	16.30-17.30 60 minuten
Totaal zonder overleg/ oudergesprek	180 min.	180 min.	170 min.	180 min.	170 min.

Spetters V en LL	Ma	Di	Wo LL	Do	Vrij LL
Ochtend	8.30-9.30 60 minuten	8.30-9.30. 60 minuten	0 min.	8.30-9.30. 60 minuten	0 min.
Pauze	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	Vast slaap/pauze rooster 60 minuten	Tussen 13 en 15 uur vast rooster 40 minuten Buurgroep vangt op wijkt niet af
Indien overleg/	1 x in de 6 weken, de buurgroep vangt op, mits de BKR het toelaat Tussen 13.00 en 15.00 uur, slaap/pauze rooster wordt dan door drieën gedeeld				
Ouder- gesprekken	Tussen 14.00 en 15.00 uur door vroege dienst				
Middag	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten	Tot 18.30 op groep 0	17.00-18.00 60 minuten	Tot 18.30 op groep 0
Totaal incl. overleg/ouder	180 min.	180 min.	0 min.	180 min.	0 min.

Kabouters VV en L	Ma	Di	Wo	Do	Vrij
Ochtend	8.30 -9.00 30 minuten	8.30 -9.00 30 minuten	8.30 -9.00 30 minuten	8.30 -9.00 30 minuten	8.30 -9.00 30 minuten
Pauze	13.30-14.30 60 minuten	13.30-14.30 60 minuten	13.30-14.30 60 minuten	13.30-14.30 60 minuten	13.30-14.30 60 minuten
Overleg	In de VROEG week, dan afwijken eind van de dag 60 min, dus 30 minuten over voor overleg van 14.30 tot 15.00 uur. 1 x in de 6 weken, en de buurgroep vangt op, mits de BKR het toelaat.				
Oudergesprekken	In de avond of bundelen en inval regelen				
Middag	16.30-18.00 90 minuten	16.30- 18.00 90 minuten	16.30- 18.00 90 minuten	16.30- 18.00 90 minuten	16.30- 18.00 90 minuten
Totaal zonder overleg/ oudergesprek	180 minuten.	180 min.	180 min.	180 min.	180 min.

IJsberen V en LL	Ma	Di	Wo	Do	Vrij
Ochtend	9.00-9.30. 30 minuten	9.00-9.30 30 minuten	9.00-9.30 30 minuten	9.00-9.30 30 minuten	9.00-9.30 30 minuten
Pauze	13.30- 14.30 60 minuten	13.30- 14.30 60 minuten	13.30- 14.30 60 minuten	13.30- 14.30 60 minuten	13.30- 14.30 60 minuten
Overleg	1 x in de 6 weken, tussen 14.30 en 15.00, en de buurgroep vangt op, mits de BKR het toelaat.				
Oudergesprekken	In de avond of bundelen en inval regelen				
Middag	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten	17.00-18.00 60 minuten
Totaal inclusief overleg	180 min.	180 min.	180 min.	180 min.	180 min.